

OBRACHOWAĆ (20) *vb pf*

Oba o oraz oba a jasne (w tym w pierwszym a 1 r. błędne znakowanie).

inf obrachować (1). ◇ *fut* 2 sg obrachujesz (2). ◇ 3 sg obrachuje (3). ◇ *praet* 1 sg m -m obrachował (1). ◇ 3 pl m pers obrachowali (2). ◇ *imp* 2 sg obrachuj (3). ◇ [2 pl obrachujcie.] ◇ *impers praet* obrachowano (1). ◇ *part praet act* obrachowawszy (7).

Sł stp notuje, Cn s.v. okreszam co, Linde XVI (w tym jeden z niżej notowanych przykładów) – XVII w.

1. Ustalić ilość, liczbę czegoś [co] (1) :

Szereg: »obrachować i postanowić« (1): *ieilli* tego mało/ tedy [na wypadek pożaru] z pewnych domow kłody z wozy y pewną liczbę káždego náczynia obráchowác y poštánowić. *GostGosp* 144.

2. Wyliczyć, oszacować (19) :

a. O kosztach, cenach, dochodach; *computare Vulg, JanStat, Cn; contaxare JanStat; censere, digerere, enumerare, recensere, subducere, transnumerare Cn (16)* : *tám* mu [cesarzowi] złożono [poboru] (iáko iest obrachowano) íszelnaście íet tyfięcy złotych czerwonych *BielKron* 230; Y z náfzey Polſki mu [papieżowi] íię nie wiele doštánie/ owo nákrátce/ kto dobrze obráchuie/ íkąd pirwey milliony liczył/ *tám* ítąd teraz y kopy nie weźmie. *NiemObr* 161; A ten Státut vczynilíſmy pożyteczny/ wiernie obráchowawíſzy [fideliter contaxatum JanStat 40]/ áby y kupcy íolni mieli zarobek/ y Król żeby miał obfity pożytek. *SarnStat* 375; [Rad dam/ co ná mię przyidzie/ obráchuyćie wiele wíſytkiego iest/ wíłák piędędzy [!] dofyć. *Wokabul* 1539 G3; *InwMieszcz* 1567 nr 135].

obrachować co (10): Kto chce dobrze żyć/ á nie vtrácác/ w íešieni obráchuy wíſzytek rok/ *ták* Pánie/ iáko chudy. *GostGosp* 70, 40; vítáwiamy: áby káždy Bálwan nieináczy od Królá był przymowan w Zupie Wielickiéy/ wíſzytko obráchowawíſzy [omnibus computatis JanStat 39]/ iáko śłági/ powrozy konopné/ lyczáné/ nieináczy iedno po piáci grofzy *SarnStat* 374. Cf *obrachować co w co, Zwroty*.

obrachować co w co (1): vítáwiamy: íż koždy bálwan íoli/ kóry bywa wycięt w Bochni/ innym ípofobem nie ma bydź poczytan Królowi íe^{go} M. wzdawáníu Zup/ iedno po íześci grofzy/ wíſzytko obráchowawíſzy w to [omnibus computatis JanStat 40]. *SarnStat* 375.

Ze zdaniem dopełnieniowym [zaimek względny] (2): *GostGosp* 26; obráchuyże iáko káždego z nich [szlachcica, mieszczanina] kóſztuią ízáty íámy cudzoziemńkie/ ktore ná niem wídzíſz gdy nowe kupił *GrabPospR* N4.

Zwroty: »obrachować cenę; wedle ceny« (1;1): *in*trátę/ wedlug vrodzáiu y przybyłych rocznych pożytkow/ wedle drogości ceny roczney/ [pan] może lácwiey obráchowawíſzy wíedzić. *GostGosp* 4; [wielu] przyniozłzy kśięgi [czarnoksięskie] popalili przed wíſytkimi: á obráchowawíſzy cenę ich [computatis pretiis illorum]/ (marg) kóſzt ich, co kóſztowály. (–) ználeźli pięddzieśiat tyśięcy śrebrnikow. *WujNT Act* 19/19.

»dochod obrachować« (1): A *ták* *tám* Pan káždy lácwie íwoy dochod/ zá godzínę zá dwie/ obráchuie/ by miał y íto tyśięcy *in*traty *GostGosp* 4.

»obrachować koszt« (1): A Bowiem/ obráchuy kto chce kóſzt ktory ludzie náfzy niepotrzebny czynią/ w íámych ítroiách *GrabPospR* N4.

»obrachować nakład, co za nakład« (1:1): Abowiem kto z was/ chcąc budować wieżę/ wfiadłszy pierwey nie obrachuie nakładów [*sedens computat sumptus*] ktore są potrzebne [...] *Leop Luc* 14/28; *GostGosp* 26; [*ŚmigłLichwa* 36].

Przen [co] (2) : czego chcefz, przecz we drzwi. Kołácefz? (-) Słuchay Itárce iešlim obrachował To dobrze, práworáycow czynšzu ktorzy práktyk Zážyc vmieią: šzukam tu páná Pángraczá *CiekPotr* 67; Potym áncuch z kleynotem záš do tego [*płaszczyka*] wdzieiefz/ Iáki ktora mieć może štan šwoy obrachuiefz. *ZbylPrzyg* B4.

b. *O czasie* [co] (3) : ci co šie hiftoriami pewnemi paráią/ [...] y proroctwá Sybillinowe y inšzych obrachowali/ tedy šie tego ták doliczáią/ iż práwie iáko Sybille prorokowály/ [...] iż ty czáfy práwie á wláfnie ták przypadáły/ gdy Bonifácius w Rzymie wzyął ná šię biáłą infułę *RejAp* 116v; *CzechRozm* 170v.

Zwrot: »rok obrachować« (1): [*Rzymianie*] ták go [rok] obrachowali: iż dzień ón co zbywał/ co lat kilka był przepletan. *Oczko* 29v.

Synonimy: **1.** obliczyć, policzyć, wyliczyć, zliczyć; **2.** oszacować, rozliczyć, wyliczyć.

Formacje współrdzenne cf RACHOWAĆ.

Cf **OBRACHOWANIE, OBRACHOWANY**